

PŘEDMODERNÍ PRÁVO A PR. DĚJINY

Jakub Razim

Organizace

- učebnice, monografie
- praktika
- periodika
- centra výzkumu (CMS, SRNS, FF UK, FF MU, HÚ JČU...)
- **www:**
  - **materiály:** *Czech medieval sources online, digitální knihovny PF, archive.org*
  - **pomůcky:** *litterae ante portas, Vokabulář webový, Bibliografie dějin Českých zemí*
  - archivy: [monasterium](#) ...

Historie a právo

- právní historie je **spec. his. disciplína** → metoda his., předmět právo
- **předmět:** pr. normy, normativ. představy
- **trad. směr:** dějiny pr. úpravy → izolovaná soustava norem + prezentismus
- **moder. směr:** dějiny pr. v jeho sociokult. podmíněnosti (tvorba, aplikace) + alterita
- meze: absence pr. jistoty, prameny (nespolehlivé, torzovité)
- polarita obec. x pr. his. x právní vědy → cíl: integrace
- praxe:
  - prolínání his. práce s prameny
  - interdisciplinarita → PVH + pr. archeologie, etnologie
  - moderní pojmosloví x his. realita

Právní historiografie

Fotografie: <http://www.langhans.cz>,
<http://www.archiv.muni.cz>

v 19. stol.:

- formování moder. vědy (německá his. škola)
- Thunova univerzitní ref.: odstátnění, pr. kurikulum rozděleno na his. a pozit.
- národní obrození (min. legitimizuje souč., státoprávní historismus)
- rozdělení UK → čes. právní dějiny (národní manifestace)

Jaromír Čelakovský

- vzdělání: PF UK
- první prof. čes. pr. dějin na PF UK
- moder. his. krit.
- „více historik, než právník“ → spojení univ. pr. vzdělání s archiv. praxí v AMP
- dílo: měst. právo, stv. soukr. právo, desky a veřej. knihy
- edice: CIM

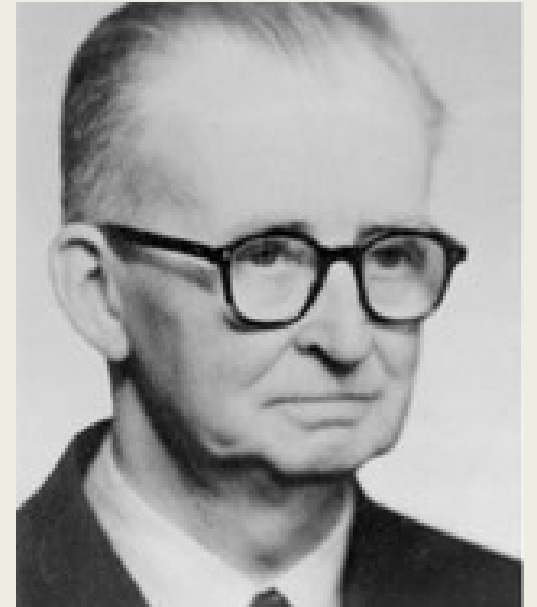
Jan Kapras

- vzdělání: PF Innsbruck, Berlín, Praha
- druhý prof. čes., pak čsl. pr. dějin na PF UK, min. školství
- dílo: „velké právní dějiny“ (včetně vedl. zemí, bez soukr. pr.), průkopnické sondy do stv. soukr. pr., jazykové pr.
- **Kaprasův seminář** → ediční řada Práce ze semináře českého práva na Karlově univerzitě v Praze

František Čáda

- vzdělání: PF UK, FF UK, Stát. arch. škola (1. kurs)
- zaměstnání: ČZA, NM, **PF MU** (1926 mim., 1933 řádný prof. středoevrop. pr. dějin, když prof. čes. pr. dějin byl Bohumil Baxa), ČSAV a Komise pro soupis rukopisů (po 1953)
- redakce čas. Všehrd
- seminární knihovna na PF MU, obnova fakulty po 1945
- dílo: starší pr. dějiny, propojení s PVH (kodikologie), bibliografie
- edice: Ondřej z Dubé, moravská zem. zřízení

Antropologický pojem práva (Pospíšil)

„právo je pojem a nikoliv jev“

■ forma:

- abstraktní pravidla (kodifikace, chování lidí, rozhodovací praxe)

■ obsah:

- autorita
- univerzální použitelnost
- závazek
- sankce

Prameny práva v antropologickém pohledu (Pospíšil)

- rozhodnutí právní authority
- pravidla vyabstrahovaná z běžného života
- právní kodifikace

Periodizace českých právních dějin

- „pomůcka“
- **cíl:** zjednodušení příliš komplexní společensko-kult. reality → pochopit a uchopit dějiny
- mezníky/ pohyblivé hranice ve výv. trendech
- odlišná dynamika: struktury x ideje x události
- imanence x transcendence dějinných předělů

Periodizace českých právních dějin 2

■ BNO-PLZ

- kritérium: právo a stát → předmoderní status. nerovnost a partikularismus x moderní rovnost, unifikace (pers., terit.)
- **počátek**: transformace kmen. společnosti ve „státní“ dle záp. vzorů
- **1620-1848**: „přechodné období mezi starým a novým světem → profes., byrokrat., romaniz.
- **po 1848**: zrod moderní občan. spol.

■ PHA

- kritérium: spol.-ekon. formace + stát
- **feudalismus do 1848**: feudal., husitství, stav., absolut.
- **kapitalismus od 1848**: rak.-uher. monarchie, čsl. republika